

VĚTRNÍK

Vydává MěstNV ve Vysokém n. Jiz. s aktivem kulturních pracovníků

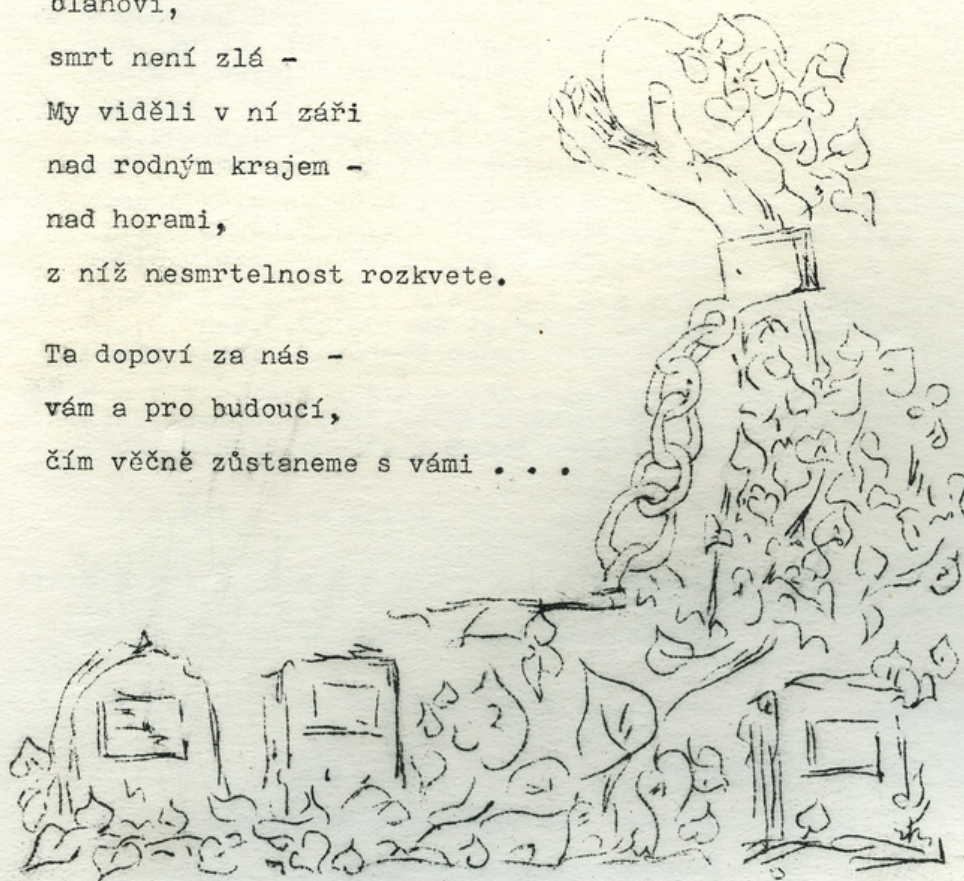
ČERVEN č.6. 1984

15.ČERVEN 1944 - 17.ČERVEN 1984

Motto :

Proč pláčete,
bláhoví,
smrt není zlá -
My viděli v ní záři
nad rodným krajem -
nad horami,
z níž nesmrtelnost rozkveté.

Ta dopoví za nás -
vám a pro budoucí,
čím věčně zůstaneme s vámi

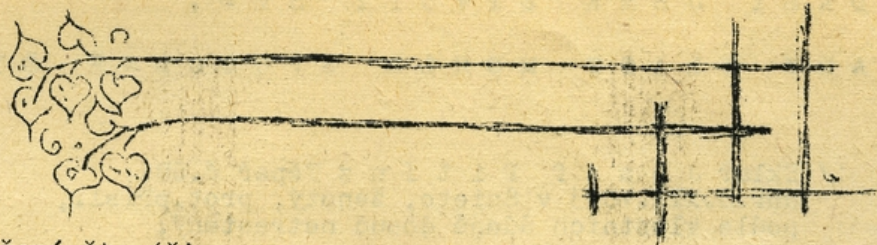
D A L I J S M E Ž I V O T Y S V Ě ,
A B Y V L A S T M O H L A S V O B O D N Ě Ž Í T !

- 1/ Sklář J o s e f P i t í n z Těpeř č.68.,
nar.8.XII.1893 v Snieto, ženatý, prot.přísl.,
podle vlastních údajů dosud netrestaný;
- 2/ A n n a P i t í n o v á, roz.Holá, z Těpeř č.68.,
nar.20.XI.1900 Vysoké nad Jiz., vdaná, prot.přísl.,
podle vlastních údajů dosud netrestána;
- 3/ agrárnice M a r i e H l a d í k o v á, roz.Kozáková,
ze Staré Vsi č.35, nar.25.III.1886 v Železném Brodě,
vdova, prot.přísl., podle vlastních údajů dosud netrestána;
- 4/ zemědělec J o s e f H l a d í k ze Staré Vsi č.35.,
nar.10.III.1919 v Praze, prot.přísl., podle vlastních
údajů dosud netrestán;
- 5/ M a r i e H l a d í k o v á ze Staré Vsi č. 35,
nar. 12.IX.1920 v Praze, svobodná, prot.přísl.,
podle vlastních údajů dosud netrestána;
- 6/ zemědělec R u d o l f K o d e j š z Jesenného č.78,
nar. 20.VI. 1886 v Jesenném, ženatý, prot.přísl.,
podle vlastních údajů dosud netrestán;
- 7/ zemědělec O t a k a r N o v á k ze Staré Vsi č.44,
nar.29.IX.1897 ve Staré Vsi, ženatý, prot.přísl.,
podle vlastních údajů dosud netrestán;
- 8/ zemědělec a sklář J i n d ř i c h Š i k o l a z Těpeř
č.21, nar.13.V.1912 v Těpeři, ženatý, prot.přísl.,
podle vlastních údajů dosud netrestán;
- 9/ listonoš K a r e l M a ř a t k a z Vysokého nad Jiz.
č.216, nar.9.V.1891 ve Vysokém, ženatý, prot.přísl.,
podle vlastních údajů dosud netrestán;
- 10/ M a r i e Z e m a n o v á, roz.Metelková, ze Stanové
č.42, nar.6.V.1896 ve Sklenářicích, vdaná, prot.přísl.,
podle vlastních údajů dosud netrestána;

t r e s t s m r t i

- 11/ M a r i e S c h r ť t r o v á z Vysokého nad Jiz.
č.122, nar.21.IV.1893 ve Vysokém, svobodná, prot.přísl.,
podle vlastních údajů dosud netrestána;

š e s t l e t k á z n i c e .

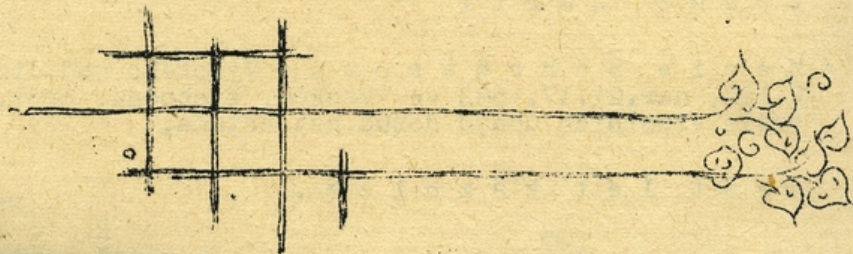
Vážení čtenáři,

dnešní číslo Větrníku je zcela mimořádné a celé věnované události, která se sešla před 40 lety ve Vysokém - 15.června 1944 - co jí předcházelo a co hrůzného následovalo.

Při sestavování jsme čerpali z dosažitelných materiálů, které svou autentičností umocňují nesmyslnost válečné doby. Záměrně jsme zvolili vyprávění očitých svědků, protože nikdo nedokáže výstižněji zachytit atmosféru než oni. Považujeme za nezbytné seznámit blíže s touto událostí širokou veřejnost a připomenout ji zvláště generacím poválečným, neboť na nich závisí budoucnost lidstva, v současné době ohrožené novou katastrofálnějším válkou.

V předvečer 40.výročí osvobození naší vlasti Sovětskou armádou věnujeme pietní vzpomínku na oběti zvláštního soudu, abychom všem poukázali na nezbytnost uchování míru ve světě, bez něhož nebude šťastného smíchu dětí, klidného spánku maminek, radostné práce tátů, prostě spokojeného života nás všech!

Redakce.

Č e r n ý č e r v e n r o k u 1944 n a V y s o č k u
=====

12.červen 1944

Nová zatýkáni. Dnes ráno byl z poštovního úřadu ve Vysokém nad Jiz. odveden do Jičína na gestapo vrch.strážmistrem Strengem K.Mařatka.

Večer ve Staré Vsi bylo rušno. Karel Čermák, syn rolníka, měl být zatčen, ale utekl. Byla po něm členy gestapa zahájena střelba z automatické pistole. Také byl zatčen rolník Otakar Novák ze Staré Vsi.

13.červen 1944

O 7.hodině ranní prohlídka domu a stodoly u Schrötru č.122 za účasti gestapa pod vedením vrch.insp.Rückea. Obec muse-la dát k dispozici 6 mužů z řad hasičů.

Začalo se kopati ve dvoře, důkladně prohledávala se stodola, kde se zakrátko přišlo na bedničku s automatickými pistolemi a střelivem. Slečna Schrötrová byla ještě před tím nálezem zatčena.

Téhož dne ráno snad o 5.hodině byl na stanici přive-den rolník Marousek se svou manželkou ze Zlaté Olešnice v Sudetech a před tím také dlouho hledaný podplukovník Jindřich Ulman. Na stanici byli přivezeni v šatě velmi roz-trhaném, se značnými oděrkami a stopami krve nejen na obli-čejí, ale i na prádle. Jak později bylo zjištěno, u Marous-ka se zdržoval Jindřich Ulman. Tam ho také dopadli.

14.červen 1944

Večer došlo k zatčení dcery po rolníku Hladíkovi ze Staré Vsi, která téhož večera meškala ještě v biografu a nemajíc stání, odešla, aniž čekala na konec domů, kde na ni již čekalo gestapo. Těsně před tím byla také zatčena její matka s bratrem. V noci prší, celý den je zataženo.

Příroda pláče!

Večer přijel do bytu starosty města okresní hejtman ze Semil Schiepek se zástupci lidového soudu z Prahy a oznámil, že v důsledku několika zatčených osob z Vysokého a okolí bude se ve Vysokém zítra, t.j. 15.června, o 14 ho-dině konati soudní přelíčení zvláštního soudu proti 11 ob-viněným osobám. Které osoby to budou, nebylo sděleno. Sta-rostovi bylo uloženo, aby k tomuto účelu připravil vhodnou místnost a pro zemský soud ji upravil. Určena místnost ki-na. K soudnímu přelíčení budou pozváni členové obec.zastu-pitelstva a zástupci škol dle následujícího vzoru:

/ překlad/

Povolávám vás k zasedání zvláštního soudu ve Vysokém v budově kina, které se bude konati dne 15.VI.1944 o 14 hodině.

Vpouštěti se bude v době od 13 do 13,30 hod.

Každý musí s sebou vzíti legitimaci nebo Kennkarte.

Povolání musí se dostavití bezpodmínečně / za všech okolností/, jinak budou potrestáni.

Okresní hejtman Dr.Schiepek.

15.červen 1944

Na požádání starosty města převzala výzdobu a úpravu sálu z ochoty Gauschule, umístěná v bývalé vile Dr.Kramáře, za dohledu Schulleittra H.Kwapila a za pomoci jejich zaměstnanců/ českých vysockých dělníků/.

Na plátně kina mezi čtyřmi říšskými prapory visel obraz Hitlera v uniformě NSDAP, zapůjčený z Gauschule. Před plátnem byl umístěn dlouhý stůl pro předsedu zvl.soudu Bellmanna, stůl pro tři německé obhájce obžalovaných a po pravé straně stolec pro tlumočníka českého jazyka.

Mezi uniformovanými příslušníky německých úřadů, Gauschule a Gauamtu z Liberce seděli členové gestapa Rücke a Böhm, zastávající funkci svědků. Byl tu i starosta Knape z Poniklé. Po pravé straně u vchodu do malého sálu postaven stolec, na kterém byly položeny asi 2 karabiny, několik pistolí, snad i více zbraní, většina těch, které byly nalezeny ve stodole Schrötrově, a jak bylo při výslechu uvedeno, uložených tam listonošem K.Mařatkou. Před stolem předsedy seděli obžalovaní v tomto pořadí:

V první řadě Josef Pitín s manželkou Annou z Těpeř, Marie Hladíková, vdova po rolníkovi, s dcerou Marií a synem Josefem ze Staré Vsi, Rudolf Kodejš z Jesenného, Otakar Novák ze Staré Vsi, Jindřich Šikola z Těpeř, Karel Mařatka z Vysokého, Marie Zemanová ze Stanového, Marie Schrötrová z Vysokého.

K tomuto soudnímu přelíčení byli prostřednictvím četnických stanic pozváni z příkazu okresního hejtmána ze Semil všichni starostové soudního okresu vysockého, jilemnického, semilského, železnobrodského, celé obecní zastupitelstvo města Vysokého, všichni ředitelé a správcové škol a hájenský personál až od Turnova. Svoláno také bylo četnictvo ze všech okresů s výbroží za účelem udržení pořádku. Sál byl do posledního místa obsazen. Galerie byla vyhrazena četnictvu. Každý účastník byl podle osobních úředních dokladů zapsán.

Asi ve 14,05 hod.oznamil tlumočník, že při soudním líčení musí být zachován naprostý klid a že žádný nesmí opustit místnost bez povolení. V této chvíli již také přijel autobus se zatčenými, kteří přišli a byli vedeni pod ochranou vězenských dozorců, četnictva a členů gestapa uličkou hlediště. Krátce před příchodem 11 obžalovaných - někteří z nich vypadali hrůzně, neholení, zamlčení - z malého sálu přichází předseda soudu Bellmann se 2 přísedícími a státním zástupcem. Všichni přítomní na pokyn dozorce povstali a soudní jednání započalo prohlášením obvyklých formalit a zjištěním osobních dat obžalovaných. Poté předseda soudu přednesl žalobní spis na všechny přítomné obžalované a započato s jejich výslechem.

Nejprve byl vyslýchán Pitín s manželkou a postupně ostatní, jak vedle sebe seděli.

Všem obžalovaným se klade za vinu velezrádná činnost proti velkoněmecké říši, nadřizování nepříteli, přechovávání osob hledaných tajnou policií, opatřování potravin a cigaret pro tyto osoby a držení ukrytých zbraní.

Jednotlivá obvinění obžalovaných :

Manželům Pitínovým se klade za vinu, že skrývali hledaného Václava Metelku a učitele Lavického. V Těpeřích došlo k sebevraždě Metelky z Vysokého čp. 290, syna bývalého hajného, při obléhání domu gestapem v sobotu dne 12. června 1944.

Rodině Hladíkové/ matce, dceři, synovi/ ze Staré Vsi se klade za vinu přechovávání podpl. J. Ulmana. Ulman se tu zdržoval dle výsledku obžalovaných od minulého roku až do května 1944. - asi jeden rok. Zprostředkování provedl vrch. strážmistr Vojtěch Marek z Vysokého / velitel četnické stanice v pensí/, který byl r. 1943 zatčen a v Kartouzích spáchal sebevraždu.

Rudolfu Kodejšovi, rolníku z Jesenného, se klade za vinu, že rovněž přechovával J. Ulmana, asi po dobu 14 dnů.

Otakaru Novákovi ze Staré Vsi se klade za vinu, že věděl o pobytu Lavického, jemuž dal cigarety a zprostředkoval i dodání potravin, doručených listonošem Mařatkou.

Jinříchu Školovi, sklenářskému dělníku z Těpeř, se klade za vinu, že přechovával Metelku, zahradnického dělníka z Vysokého, ubytování zprostředkoval Mařatka.

Karel Mařatka z Vysokého, listonoš, je obviněn, že udržoval spojení s hledaným Ulmanem a Lavickým, zprostředkoval ubytování, obstarával zčásti stravování, kuřivo a šatstvo. Na pokyn Ulmana uložil bedničku se střelivem a zbraně ve stodole u Schröttrů. Kde byly také dne 13. června člasy gestapa nalezeny. Mařatka se také při výslechu ke všemu přiznal. Byl rovněž ve spojení se Skrbkem, legionářem z Roprachtic, který byl odsouzen k smrti.

Marii Zemanové, rolnici ze Stanové, se klade za vinu, že přechovávala Ulmana v r. 1944 po dobu asi 14 dnů, odkud odešel do Zlaté Olešnice k rolníku Marouskovi. Obžalovaná převzala také 2-3 balíčky pro Ulmana od listonoše Mařatky, které mu poslala M. Schrötrová. Manžel její Václav Zeman je rovněž ve vězení.

Marii Schrötrové z Vysokého se klade za vinu, že poslala pravděpodobně svému švagrovi Ulmanovi po listonoši Mařatkovi 2-3 balíčky s prádlem. Dále se jí klade za vinu, že jí musel být znám pobyt Ulmanův i úkryt zbraní.

Předseda soudu dal předvolati korunní svědky od gestapa, Rucke a Böhma, kteří nejprve přísahali, že budou vypovídati pravdu. Uvádějí, že všechno, co bylo napsáno, je holá pravda. Vrchní inspektor Rucke podal podrobnou zprávu a vyličil, jakým způsobem došlo k zatčení a jakým způsobem bylo pátráno. Komiseř Böhm líčí případ v Těpeřích v domě Pitínových, kde na něj bylo stříleno V. Metelkou, který po vystřílení nábojů posledním nábojem spáchal sebevraždu.

Po korunních svědcích ujal se slova státní. Úvodem svého projevu zdůraznil, jak velkoněmecká říše vede těžký boj proti bolševikům a plutokracii a jak protektorát a jeho lid je ušetřen všech hrůz této světové války. Vyzdvihl případ zavraždění říšského protektora Heydricha před dvěma roky a uvedl nařízení, která s tímto atentátem byla vydána. Dále upozornil na poslední výzvu protektorátní vlády a na výzvu okresního hejtmána z měsíce května.

Těchto nařízení nebylo dbáno a našla se řada lidí - uvádí dále - kteří neuposlechli a šli raději vstříc pozdějšímu zatýkání a smrti za velezrádnou činnost a přechovávání hledaných osob jako zajatců, parašutistů a podobně.

Takovýto případ udál se zde, kde na lavici obžalovaných sedí 11 osob jako nepřátelé velkoněmecké říše. Podrobně vyličil, co se obžalovaným klade za vinu. K závěru navrhl, aby obžalovaní byli co nejpřísněji potrestáni a to smrtí až na M. Schrötrovou, které navrhuje šest let káznice. Návrh státního zástupce byl tlumočen obžalovaným v českém jazyce. Předseda soudu činí na obžalované dotaz, zda mají nějaké přání nebo poznámky k návrhu státního návladního.

Obhájci obžalovaných přednesli žádosti, aby soud přihlížel na různé okolnosti a žádali v každém případě o zmírnění trestu.

Pitín se odkazuje na Šikolu a prohlašuje, že mu nebylo známo, že přechovávány se jmenuje Metelka a je hledán policií.

Josef Hladík uvádí, že Ulman nepronесl ani jediného slova proti velkoněmecké říši a že ani ničeho nepodnikal proti říši za svého pobytu u nich. Na otázku, proč nehlásil Ulmana na obci nebo policii, odpovídá, že se bál, aby nebyl Ulman a on trestáni, že je na to těžký trest. Cítí se vinný tím, že se dostal do vleku osob, které mu dopomohly k trestu.

Marie Hladíková přiznává, že to byla ona, která se přimlouvala, aby Ulmanovi poskytl ubytování a bere veškerou vinu na sebe. Aby tak zachránila od trestu svého bratra a její máma maminku/.

Rolník Rudolf Kodejš k dotazu, zda má ještě co podotknouti, uvádí, že nepřihlásil Ulmana k pobytu proto, že on nechtěl být prvním, který by měl Ulmana udati a vydati jej soudům na smrt. Kodejš je zřejmě rozčilen a s povahou tvrdého horského sedláka dále uvádí, že jednal tak, jak mu národní citění kázalo a potom také z lidského stanoviska. Když někdo má hlad a je celý mokrý, proč by mu neposkytl ubytování a ten kousek chleba nebo stravy? Za tento výrok byl pokárán. Předseda soudu podotkl, že v první řadě přicházejí v úvahu jediné zájmy velkoněmecké říše a národnostní citění a lidskost později. Kodejš dále uvádí, že mu nebylo nic známo, že by Ulman pracoval proti říši nebo se nějak proti vyslovil.

Otakar Novák, staroveský rolník, žádal o zmírnění trestu a projevil přání, aby se ještě mohl setkat se svou manželkou.

Jindřich Šikola z Těpeř je zneklidněn, nic neví a necítí se vinen. Na všechno odpovídá záporně, je však usvědčen. Žádá o zmírnění trestu a uvádí, že má dvě malé nezaopatřené děti.

Karel Mařatka žádá o zmírnění trestu, má tři nezaopatřené děti a nebyl dosud trestán.

Marie Zemanová žádá rovněž o zmírnění trestu.

Marie Schrötrová žádá o zmírnění trestu, neměla tušení o ukrytých zbraních, ani nevěděla o pobytu svého švagra Ulmana, který jejich rodině způsobil již dříve tolik těžkých a hořkých chvil. Manželka Ulmanova s dcerou byly již dříve zatčeny a pracovaly někde v dolech, kde následkem těžké a nezvyklé práce zemřely.

Obhájci pak jeden po druhém líčí jejich obvinění, uvádějí polehčující okolnosti a žádají, aby soud navržené tresty zmírnil. Na to bylo líčení asi na půl hodiny přerušeno, soud odebral se k poradě za účelem vynesení rozsudku nad obžalovanými. Na pokyn jednoho dozorce vězňů všichni museli při odchodu soudu povstat.

Mezi jednáním udělalo se staré Hladíkové nevolno, takže byla jedním dozorcem odvedena na chodbu, kde jí bylo poskytnuto občerstvení. Také ostatním byla dána limonáda a voda. Obžalovaní mohli již mezi sebou hovořiti. Rodina Hladíková byla však nejvíce sklíčena. Dcera a syn vzali maminku mezi sebe a jen stále naříkali, jejich oči byly zality slzami, tulili se k sobě a častěji se obraceli do sálu.

M. Zemanová mávala do publika na jednoho z Roprachtic, ten šel k ní, ale byl zadržen dozorcem. Pravděpodobně se jednalo o nějaký vzkaz domů.

Karel Mařatka, hodně sešlý, si vyžádal p. starostu z Vysokého a předal mu pětistokorunu pro svou manželku. Oba si stikli ruce. Dále p. starostu požádal, aby vyřídil manželce, aby mu všechno odpustila.

Po půlhodinové přestávce nastává napjatá chvíle jak pro obžalované, tak i pro všechny přítomné.

Nejdříve přicházejí obhájci, potom dal dozorce pokyn, aby všichni vstali, přichází předseda se dvěma přísedícími a státní zástupce. Nastalo velké ticho.

Slova se ujímá předseda soudu. Znovu čte ze spisů o vině obžalovaných, o přípravách pro komunistické bunčáky, pro něž měly být poskytnuty zbraně apod.

Čte výrok slavného zvláštního soudu:

Josef Pitín s manželkou a všichni ostatní se odsuzují k trestu smrti a ztrátě občanských práv. Majetek odsouzených se zabavuje ve prospěch říše.

Marie Schrötrová se odsuzuje na šest let.

Rozsudek o usnesení byl potom všem odsouzeným tlumočnickem opakován česky.

Odsouzení se chovali klidně. Soud byl skončen. Ihned přicházejí dozorcí s železky, aby odsouzené spoutali a odvedli do autobusu, který byl již připraven před budovou, aby je odvezl přes Vysoké - Starou Ves - Jesenný do Prahy na Pankrác a později na popraviště.

Po dobu jejich odchodu ze sálu nesměl se z publika nikdo vzdálit, dokud autobus s odsouzenými neodjel.

Všichni odsouzení odcházeli ze sálu klidně, někteří ještě se zahleděli do sálu, chtěli viděti někoho známého - ; na Kodejšovi, který byl nesváj, bylo vidět, že chce něco říci do hlediště. Nestalo se tak.

Před budovou kina bylo hodně zvědavců i pozorovatelů, domácích i cizích. Byla zde i dcera Otakara Nováka, která hodně plakala a lomila rukama. Když uviděla tatínka spoutaného v železech, klečela na zemi. Hladík jen lomil rukama a naříkla i v autobusu, když naposled projížděli městem. -

Byl slunečný, krásný den. Příroda v nejlepším květu a za této slunné pohody odsouzení naposledy projížděli svým rodným krajem tam, kde za několik málo dní bude jejich život ukončen.

Teprve po odjezdu autobusu mohli přítomní opustit sál. Je to v dějinách našeho města poprvé, kdy došlo k takovému zvláštnímu soudu a vynesení rozsudku smrti nad deseti obžalovanými. A to není ještě ukončeno.

CO PŘIJDE DÁL ? ! ?

Zápis z městské kroniky - kronikář B. Josífek

Ze zápisů M. Schrötrové

/ jedné ze souzených zvláštním soudem, která se navrátila po osvobození z káznice/

. . . . Znamou silnicí podél lipové aleje do Jičína na gestapo k výslechu. Tam mne převzal vyšetřující komisař Böhms. . . . Vy jste věděla, kde se skrývá váš příbuzný Ulman - - nevěděla - vy jste mu posílala zásilky - neposílala - obvyklý křik, hrozby, švihání rákosky či bičiku, ale neuhodil mne a již křičí, že mně přivede svědka a odchází. - Toho jsem se lekla a ještě víc, když jsem ve dveřích zahlédla do sebe zhrouceného přítele Karla Mařatku. Komisař Böhms se ušklíb a povídá - tak řekněte ještě jednou, že jste nic neposílala - a já zapřela. Vtom slyším přiškrcený hlas Mařatky: "Mařenko, přiznej se, všechno je prozrazeno!" Na ta slova byl Karel ihned odveden. Hned sepsán protokol o 2 - 3 zásilkách švagrovi Ulmanovi do úkrytu. Byla jsem usvědčena, ač jsem opravdu nevěděla, kde se skrýval. - Dále křičí komisař Böhms - víte, že vaše máma schovávala zbraně. - Nevím! - Lžete! Křik a hrozby! Jazyk vypovídá službu, je těžký jak z olova a zdá se mně, že už neumím tvořit slova. Můj výslech byl zkrácen, protokol podepsán. -

Na chodbě v šeru stál jeden veliký, sehnutý muž, ke kterému mě pouty připoutali a odvezli do Kartouzské věznice. Jak jsem se později dozvěděla, onen muž byl Otašer Novák. Únavou jsem usnula, až mě probudilo odemykání cely - snadnový výslech? Dozorci přivádí do cely paní s nařízením, že nesmíme hlasitě hovořit, a odchází. Přichozí jsem neznala, až sama se hlásí jako žena Otašara Nováka. Tu jsme se při prvních slovech rozplakaly. Vyprávěla mně, že pro muže, který je zde dva dny, pekla sušenky a jen dopekla, přišlo gestapo i pro ni. Jaký je ve Vysokém rozruch a úzkost z četného zatýkání a co bude dál. Zbytek noci jsme již neusnuly; prochladlé choulíme se v plášti oblečené do pokrývek. -

Po obědě 15.6.1944 mě vyvolal dozorce s podotknutím, že co je mého; s sebou mám vzít. Jdeme přes chodbu do kanceláře, kde mně odevzdávají kabelku s penězi. V čele chodby stojí několik duší a již je poznávám - Mařenku Zemanovou, Aninku Pitínovou - Holou, Karla Mařatku a další, Hladíkovi, Nováka, Šikolu, Kodejše. Několik slov tiše pronesených a ve všech očích úzkost, co bude s námi? Té chvíli využívá p. Kodejš, aby mně řekl: "Za jakých okolností se to poznáváme, slečno? Ulman je zde také a jde mu to na nervy, odprošoval mě, abych mu odpustil, že kvůli němu se to stalo, ale já mu zrovna řek, že to byla má povinnost a že bych to udělal znova."

Podáváme si ruce a nasedáme do autobusu, obklopeni ozbrojenými četníky. Vyjíždíme z Kartouz a nevíme kam, všechno probíráme a sdělujeme si ve spěchu, když už dojíždíme do Vysokého. Před sokolovnou stojí auta, autobusy a už se nám jeví možnost a už věříme, že přijdeme před náhlý soud a že nás čeká případná smrt zastřelením na výstrahu občanům města na místě samém.

P a n k r á c k á k a l v á r i e

=====

/ výňatek ze vzpomínek/

16.červen 1944, pátek.

Dnes je nešťastný pátek. Přivezli z Vysokého nad Jizerou 10 osob k smrti odsouzených, které budou - jak jsem se odpoledne dozvěděl - v několika dnech popraveny.

Tedy Sch

Náhlý soud zasedal ve Vysokém nad Jiz., všichni odsouzení jsou z Vysokého, Těpeř, Stanové, Staré Vsi, tedy nejbližšího okolí Vysokého. Z okolních vesnic byli občané nakomandováni k hrůzné podívané tohoto "takésoudu" - pro výstrahu celému kraji. Chudáci, 14.VI. byli zatčeni, 15.VI. souzeni, 16.VI. fotografování a do týdne budou popraveni. Tomu se říká blesková justice.

Všichni byli tolik stateční, většina věřila v udělení milosti. Ubožáci. Kdyby věděli, co lidí už - - - Na první pohled dobří a čestní lidé.

Delikt přechovávání.

6 mužů a 4 ženy.

Co naposled řekli:

Kodejš : "To, co já jsem udělal, to by učinil každý čestný a upřímný člověk."

Mařatka : "Pozdravujte mého bratra knihkupce ve Vysokém."

Hladík : "Pozdravujte moji milou maminku." / byl usměvavý, sympatický, snažil se být příkladně klidný/

Šikola : Pozdravujte bratry, ani slova jsem neřekl." / hrdina/

Pitínová : "Zařídte to pro kamarádky." / přinesla motáčky/

Hladíková ml. - velmi statečná a pevná.

Hladíková st.: "Kdyby alespoň ty děti, které jsem tak dobře vychovala, nebrali..." / chudák, sama by

prý vše unesla. Dobrá, česká máma./

A u všech : ani slza, prostě vzali na vědomí :

js odsouzeni na smrt. Každý dostal ode mne chlebiček, stisk ruky u mužů byl pevný a tvrdý.

"Bratři, pro vlast a lepší život."

To jsem jim řekl na rozloučenou. Chudák matka Hladíková, jde za svou dcerou a synem, vidím, jak se za nimi navždy zavírá katra lla . . .

17.června 1944, sobota.

Tu partu z Vysokého nad Jizerou dnes popravovat nebudou, počká se patrně na nejbližší termín poprav.

24.června 1944, sobota.

Dnes ve 12,30, tedy v poledne, konala se poprava 10 osob z Vysokého nad Jiz., Schnellgericht; podařilo se mi získat obžalobu dnes popravených z Vysokého.

18.6.1944

Moji nejdražší!

Zdravím Vás všechny a ruce Vám tisknu. Ani jsem se nemohla s Vámi rozloučit. Líbám Tebe, Máno, a našeho draheho Jeňu. Řádně ho vychovejte, budu stále při Vás a budu Vás chránit. Je mi velmi smutno. Výslech byl hrozný, byla jsem tuze bita. Všechno bylo vyraženo. Než vyslýchali mne, už všechno věděli, já ale zapírala a dostala jsem tuze mnoho ran. Pomstěte nás!

Jak to u Vás vypadá, nevím, ale myslím, že špatně. Snad se vše napraví. Co jsme ztratili, vrátí se zpátky, jenom my tu zůstaneme. Je nás mnoho takových nebožáků. Hrozili mně, že vezmou Tebe a Jeníčka, že Tě zbijí a Jeňu už nikdy neuvidíš. Každého 18ého muže zastřelí a buhví co ještě. Lituji Marouskovy, Hladíkovy a otce. Proč jen já nebyla tou obětí.

Zůstaňte na místě a hospodařte, než přijde Pepík a otec, budu klidná, jako bych byla sama doma. Jsem tu s Ančou Holou, také do toho přišla, chudák, ta je ale statečná, pevně doufá, že bude konec, než na nás přijde řada. Je nás na cele 7, jídla máme málo, vzpomínám, jak byl doma nadbytek. Važte si všeho jídla. Všichni mně odpusťte. Chybili jsme, ale nebyl to takový hřích, abychom museli pykat tak tvrdě. Je mi tesknó, mám mysl doma a Jeníčka líbám, jsem celá zoufalá. Jen jednou bych ho chtěla vidět.

Sbohem!

Poslední dopis popravené Marie Zemanové, který stejně jako dopisy ostatních z Pankráce tajnou cestou získal a odeslal neznámý přítel K A R E L.

" Snažil jsem se povzbuzovati své přátele k duševní práci a tvoření. Podařilo se. Neztratili ani v celách smrti hrdý postoj, zůstali vzpřímeni až do konce. Zanechali po sobě ukázky tvorby, které se jednou rukou dotýkala smrt a často neztratili ani svůj humor.

Vděk a láska těch, kteří odcházeli, provázely mne na každém kroku i počínu. Konal jsem pouhou lidskou povinností, proto zůstávám i nadále anonymním Karlem. Plním jen slib, který jsem dal svým drahým přátelům v celách smrti, mučedníkům za svobodu a lepší zítřek národa, a my nikdy nezapomeneme vašich obětí."

Karel.

Drazí!

24.6.1944

Přijměte ode mne srdečný pozdrav a všichni moje požehnaní. Loučím se s Vámi před poslední cestou a prosím, abyste se i Vy zachovali statečně do poslední chvíle. Myslím jenom na Vás. Přeji Vám do života vše nejlepší.

Dnes se loučím s celým svým životem zde na zemi. Jestli jsem skutečně někomu ublížil, odpusťte mi. Eliško, Tobě děkuji za vše, co jsi pro mě učinila. Děvčata, maminku poslouchejte, buďte na ni hodné. Budu vždy při Vás, dávejte pozor na moji přítomnost. Prosím Dobiáše, aby se Vás ujal, po zabavení majetku odstěhujte se k Elišce a Vládovi.

Pozdrav celé naší vesnici a všem mým známým.

Též pozdrav od Josefa H.

Jiřce, přeji do života vše nejlepší.

Pozdrav celému vedení hosp.družstva ve Vysokém.

Líbá Vás všechny v duchu Váš táta.

Otakar.

/ poslední dopis Otakara Nováka/

Drahá manželko!

Milost mi udělena nebyla, v sobotu o půl 12 před polednem jsem popraven. Buď statečná a děti dobře vychovej. Byl bych rád, kdyby se brátr Pepík stal poručníkem. Bude-li Ti možná, tak na Karlíka nezapomeň, a co bude v Tvých silách, tak mu pošli, aby neměl nouzi. Libuška ať se řádně vyučí a poslouchá a můj brouček Aninka ať se dobře učí.

Pozdravuj všechny známé. Obzvlášť Pepíka, Stázičku, Lukášovi, Doubalíkovi, strýčka Špiku a tetu Aninku, tetu Zdenku, Helenku, všecky ná poště, sousedy všecky a babičku.

Prosím Tebe, Mařenko má jediná, odpusť mi, že jsem Tě připravil do takových starostí, že nemůžeš prožít v klidu zbytek svého života. Všem, kteří mně ublížili, že odpouštím, a prosím, jestli jsem někomu také ublížil, aby mně odpustil. Karlíkovi napiš, ať je také statečný a nezapomíná na svého nešťastného tátu.

Buďte tam v horách všichni zdraví a jeden druhého neopouštějte.

Sbohem, moji drazí!

Váš táta

/ poslední dopis Karla Mařatky/

VY , MUŽI A ŽENY,

KDOŽ JSTE POLOŽILI HLAVY ZA NÁS
ZA VŠECHNY,

KDOŽ JSTE UMÍRALI S PEVNOU VÍROU ,
ŽE MY ŽIVÍ PONESEME ŠTÍT A PRAPOR DÁL ,
SPĚTE KLIDNĚ.

JSME OPĚT SVOBODNI !

VÁŠ PRACH SPLYNUL S RODNOU ZEMÍ ,
VÍTR JEJ ROZNESL DO ONĚCH KRAJIN ,
KTERÉ JSTE V ŽIVOTĚ TOLIK MILOVALI ,
DO KRAJIN DĚTSTVÍ A LÁSKY.

MY NA VÁŠE VELIKÉ , STRAŠLIVÉ

ŽALUJI

NEZAPOMENEME !

20.květen 1945

Vladimír Thiele.

PIETNÍ VZPOMÍNKA
=====

17.června 1984 na oběti zvláštního soudu ve Vysokém
dne 15.6.1944.

9,00 hod. slavnostní zasedání MěstNV Vysoké nad Jiz.
ve velkém sále divadelní budovy Krakonoš

10,30 hod. kladení věnců k pomníkům padlých za doprovodu
dechové hudby Větrovanka a pěveckého sboru

11,00 hod. slavnostní odhalení pomníku
u tělocvičny TJ Jiskra Vysoké nad Jiz.

14,00 h d. vernisáž ve Vlastivědném muzeu

16,00 hod. premiéra DS Krakonoš
B.Vasiljev : "A jitra jsou zde tichá"
v divadelní budově Krakonoš

V ě t r n í k

časopis MěstNV Vysoké nad Jiz.
zodpovědný redaktor ing.J.Grafek,
povoleno OK ONV Semily pod č.70/84,
vychází 1x za měsíc, cena 1,- Kčs,
příspěvky zasílejte poštou na MěstNV,
nevrací se a redakce si vyhrazuje
právo jejich úpravy.